

М. Й. Малачинська,
к. мед. н., доцент, докторант кафедри публічного управління та регіоналістики,
Інститут публічної служби та управління Національного університету "Одеська політехніка",
Директор, КНП ЛОР "Львівський обласний клінічний перинатальний центр", Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2895-3666>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.14.171

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

М. Malachynska,
PhD in Medical Sciences, Associate Professor,
Doctoral student at the Department of Public Administration and Regional Studies,
Institute of Public Service and Management Odessa Polytechnic National University,
Director, Lviv Regional Clinical Perinatal Center, Ukraine

AUTHORIZATION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE FIELD OF HEALTH CARE: PROBLEMS OF IMPLEMENTATION

Проведено аналіз законодавства, що регламентує повноваження органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я. Результати дослідження дають підстави стверджувати, що означені повноваження є часто розмиті без чіткого механізму їх реалізації, що створює додаткові загрози у контексті ефективності впровадження медичної реформи для покращення здоров'я населення територіальних громад. Заплановані структурні зміни в організації медичних закладів залишають ще багато запитань для органів місцевого самоврядування, які є власниками цих закладів. У новій організаційно-структурній системі ще не визначено що буде з тими закладами охорони здоров'я, які не потрапили у затверджену мережу. Національна служба здоров'я України не може відмовити їм у контрахтуванні, але перелік доступних пакетів може бути дуже обмеженим, зважаючи на статут закладу охорони здоров'я. Загальним закладом охорони здоров'я визначається той заклад, який надає медичну допомогу населенню територіальної громади або декількох громад у госпітальному кластері. У госпітальному кластері може бути визначено більше ніж один кластерний заклад охорони здоров'я з розрахунку не менше ніж 120 тис. осіб, що обслуговуються кожним кластерним закладом охорони здоров'я. такий підхід може створювати додаткові проблеми у комунікації між територіальними громадами, які є власниками цих закладів. Збільшення потужності лікарень передбачає їх укрупнення та знаходження в тій чи іншій громаді, а також фінансові вливання та інвестиції, концентрацію фахівців. Втручання держави можуть лише посилювати конфлікти. Загальна лікарня має обслуговувати понад 40 тис. населення, а кластерна — 120—150 тисяч. Проте в умовах активної міграції населення важко спрогнозувати демографічні тенденції через декілька років, що становить певні ризики для органів місцевого самоврядування. Доведено, що для досягнення поставлених цілей реформування медичної галузі необхідно виважено підійти до прийняття рішень на регіональному рівні. У реалізації своїх повноважень органи місцевого самоврядування повинні опиратися на доказовій базі та обґрунтованих рекомендаціях, що мінімізує ризики у їх діяльності та сприяє ефективному управлінню.

An analysis of the legislation regulating the powers of local self-government bodies in the field of health care was carried out. The conducted analysis gives reasons to claim that these powers are often blurred without a clear mechanism for their implementation. This creates additional threats in

the context of the effectiveness of the implementation of the medical reform to improve the health of the population of territorial communities. Planned structural changes in the organization of medical institutions still leave many questions for the local self-government bodies that are the owners of these institutions. In the new management system of health care institutions, it has not yet been determined what will happen to those institutions that did not get into the defined capable network. The National Health Service of Ukraine cannot deny them contracting, but the list of available packages can be very limited, taking into account the charter of the health care institution. A general health care facility is defined as a health care facility that provides medical care to the population of a territorial community or several communities in a hospital cluster. In a hospital cluster, more than one cluster health care facility can be defined with a calculation of at least 120,000 people served by each cluster health care facility. This can create additional problems in communication between the territorial communities that are the owners of these establishments. Increasing the capacity of hospitals involves their consolidation and location in one or another community, as well as financial infusions and investments, concentration of specialists. State intervention can exacerbate conflicts. The general hospital should serve more than 40,000 people, and the cluster hospital should serve 120,000–150,000. However, in conditions of active population migration, it is difficult to predict demographic trends in a few years, which poses certain risks for local self-government bodies. It has been proven that in order to achieve the goals of reforming the medical industry, it is necessary to take a balanced approach to decision-making at the regional level. In the exercise of their powers, local self-government bodies must rely on an evidence base and well-founded recommendations, which minimizes risks and promotes effective management.

Ключові слова: повноваження органів місцевого самоврядування, сфера охорони здоров'я, медична реформа, програма медичних гарантій, публічне управління системою охорони здоров'я, медичні заклади.

Key words: powers of local self-government bodies, the sphere of health care, medical reform, the program of medical guarantees, public management of the health care system, institutions of healthcare.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Збереження та покращення здоров'я населення усіх вікових груп великою мірою залежить від державної політики у сфері охорони здоров'я, яка базується на принципах децентралізації державного управління, розвитку самоврядування закладів та самостійності працівників охорони здоров'я [5]. З розвитком процесу децентралізації зростає роль місцевої влади, зокрема органів місцевого самоврядування, у вирішенні нагальних проблем медичного спрямування. Для забезпечення високого рівня якості життя, складовою якого є здоров'я населення, сформована система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, які є підґрунтям державної регіональної політики.

Пріоритетами державної регіональної політики визначено підтримку та стимулювання місцевих ініціатив з ефективного використання внутрішнього потенціалу регіонів для створення й удосконалення повноцінного життєвого середовища, підвищення якості життя людей [8]. Проте функціонування системи органів місцевого

самоврядування у більшості територіальних громад не забезпечувало створення та підтримку сприятливого середовища, необхідного зокрема для захисту права на охорону здоров'я, а також не здійснювало належної організації високоякісних і доступних медичних послуг органами місцевого самоврядування на відповідних територіях.

З метою задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави і територіальних громад, а також для формування ефективного місцевого самоврядування Кабінет Міністрів України у квітні 2014 р. схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [12]. Одним з її завдань, спрямованих на покращення доступності й забезпечення належної якості публічних послуг, стало досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування і органами виконавчої влади. Такі повноваження у сфері охорони здоров'я розподілені на різних рівнях адміністративно-територіального устрою відповідно до кадрового, фінансового, інфраструктурного потенціалу та ресурсів органів місцевого самоврядування. Тому їх аналіз дасть змогу виокремити напрями відповідальності у процесі реалізації медичної реформи.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Функції органів місцевого самоврядування в контексті управління сферою охорони здоров'я висвітлено в наукових працях українських науковців: М. Білинської (питання державної політики у сфері охорони здоров'я), С. Вовк (управління системними змінами у сфері охорони здоров'я), Н. Карамішева (державне регулювання інноваційних процесів у системі охорони здоров'я), В. Лехан, В. Рудого (основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні), Я. Радиша (політика держави щодо галузі охорони здоров'я), І. Солоненка (державне регулювання охорони громадського здоров'я в Україні), О. Бориславської (правове регулювання взаємодії місцевого самоврядування й місцевих державних адміністрацій), В. Вакулєнка (управління охороною здоров'я територіальної громади), О. Васюк (розвиток повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я), З. Гладуна (адміністративно-правове регулювання повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я населення), М. Орлатого (охорона здоров'я територіальної громади в контексті державного управління), І. Рожкової (питання конкурентоспроможності регіонального управління у сфері охорони громадського здоров'я), І. Солоненка (діяльність місцевих органів влади у сфері охорони здоров'я на рівні адміністративного району), О. Худоби (організаційно-правові засади місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я) та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета цього дослідження полягає в аналізі законодавства, що визначає повноваження органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я і дає чітке розуміння суб'єктів відповідальності за окремі напрями діяльності в процесі впровадження змін. Для досягнення цієї мети було здійснено підбір законодавства та вибірку статей, які регламентують ці повноваження. Критеріями відбору законодавства стали: нормативно-правові акти, які визначають засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів місцевого самоврядування, а також нормативно-правові акти, які визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні на етапі її реформування.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі реалізації медичної реформи та внесення змін до низки нормативно-правових актів органи місцевого самоврядування отримали нові можливості, спрямовані на ефективне виконання власних повноважень для розвитку системи медичного обслуговування населення. Важливим інструментом планування й впровадження змін у ключових сферах життя, зокрема в охороні здоров'я є стратегія громади, плани її соціально-економічного розвитку, а також розвиток цільових програм. Власне у місцевих й регіональних комплексних та цільових програмах, які формуються

органами місцевого самоврядування відображаються специфічні потреби охорони здоров'я населення, що проживає на відповідних територіях, і вони становлять складову частину державної політики охорони здоров'я в Україні.

Законом "Про місцеве самоврядування в Україні" визначено систему й гарантії місцевого самоврядування та повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері охорони здоров'я, які розподілено на власні (самоврядні) й делеговані [9, ст. 32]. До власних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я згідно з цим Законом зараховують:

- управління закладами охорони здоров'я, що належать територіальним громадам або передані їм;
- організацію медичного обслуговування у закладах освіти, культури, фізкультури і спорту, оздоровчих закладах, які належать територіальним громадам або передані їм;
- сприяння роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, що діють у сфері охорони здоров'я.

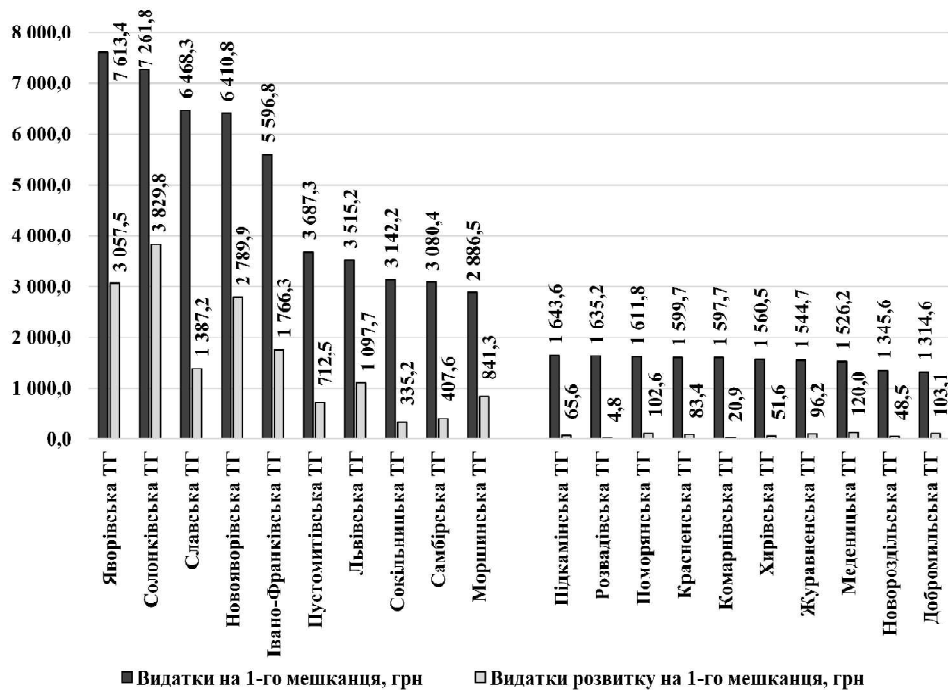
До делегованих повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я належать:

- забезпечення в межах наданих повноважень доступності й безоплатності медичного обслуговування на відповідній території;
- забезпечення розвитку всіх видів медичного обслуговування, розвитку і вдосконалення мережі лікувальних закладів усіх форм власності, визначення потреби та формування замовлень на кадри для цих закладів;
- укладання договорів на підготовку спеціалістів, організація роботи з удосконалення кваліфікації кадрів;
- забезпечення згідно зі законодавством пільгових категорій населення лікарськими засобами та виробами медичного призначення;
- внесення пропозицій до відповідних органів про ліцензування індивідуальної підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я.

Враховуючи, що повноваження органів місцевого самоврядування передбачені також нормами інших Законів, нами виокремлено та узагальнено ті повноваження органів місцевого самоврядування, що стосуються розвитку інфраструктури закладів охорони здоров'я.

Законодавство України, яке визначає повноваження органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я, ґрунтується на Конституції України і таких головних нормативно-правових актах:

- Законі України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" [5]
- Законі України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" [7]
- Законі України "Про місцеве самоврядування в Україні" [9]
- Законі України "Про засади державної регіональної політики" [8]
- Законі України "Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості" [10]

Рис. 1. Територіальні громади Львівської області з десятима найвищими рейтингами і десятима найнижчими рейтингами за показником "видатки на 1-го мешканця", а також за показником "видатки розвитку на 1-го мешканця" за перший квартал 2023 року

Джерело: сформовано автором на основі зведеної форми [4].

- Законі України "Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення" [6]
- Законі України "Про систему громадського здоров'я" [11]
- Бюджетному кодексі України [1]
- Розпорядженні КМУ "Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я" [13]
- Розпорядженні КМУ "Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні" [12].

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні до основних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я належать:

- на базовому рівні — забезпечення надання послуг швидкої медичної допомоги, первинної охорони здоров'я, з профілактики хвороб;
- на районному рівні — гарантування у надання медичних послуг вторинного рівня;
- на обласному рівні — надання високоспеціалізованої медичної допомоги.

Разом з тим, у 2023 році МОЗ активно продовжує працювати над втіленням медичної реформи. З метою забезпечення територіальної доступності якісної медичної та реабілітаційної допомоги населенню, наприкінці лютого уряд України прийняв постанову, яка дає старт третьому етапу медреформи. В процесі цього етапу планується реорганізувати мережу медичних закладів. Це означає, що у кожній області буде сформовано госпітальний округ, а у його межах (в межах району) — госпітальні кластери, що забезпечуватимуть надання якісної, комплексної, безперервної і орієнтованої на пацієнтів медичної та реабілітаційної допомоги [5, ст. 16].

Формування госпітальних округів означає, що більше не буде поділу на обласні, міські, районні лікарні. Натомість будуть надкластерні, кластерні і загальні заклади охорони здоров'я. Разом з мережею медичних закладів, що надають первинну медичну допомогу, і центром екстреної допомоги та медицини катастроф вони сформують спроможну мережу закладів охорони здоров'я.

Тобто в Україні розпочався інфраструктурний етап медичної реформи. Розподіл лікарень відбувається з урахуванням меж адміністративно-територіальних одиниць, географічних особливостей регіону, стану автомобільних доріг, поточних і прогнозованих демографічних характеристик чисельності населення, структури захворюваності та смертності, а також оптимальних клінічних маршрутів пацієнтів для своєчасного доступу до медичної та реабілітаційної допомоги.

Межі госпітальних округів та госпітальних кластерів, порядок їх визначення та функціонування, а також порядок визначення кластерних, надкластерних та інших видів закладів охорони здоров'я, що входять до спроможної мережі закладів охорони здоров'я госпітального округу, визначаються Кабінетом Міністрів України на основі потреб населення у комплексному медичному обслуговуванні в стаціонарних умовах.

Відповідно до затвердженого плану розвитку госпітального округу органи місцевого самоврядування можуть здійснювати планування розвитку мережі закладів охорони здоров'я комунальної форми власності та приймати рішення про створення, припинення, реорганізацію чи перепрофілювання закладів охорони здоров'я.

Органи місцевого самоврядування з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості забезпечують розвиток і вдосконалення мережі закладів охорони здоров'я, здійснюють заходи щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування з урахуванням географічних особливостей та потреб населення. Тому мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я повинна формуватися з урахуванням потреб населення у медичному обслуговуванні, необхідності забезпечення належної якості такого обслуговування, своєчасності, доступності для громадян. Існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на заклади охорони здоров'я. Вони безпосередньо або через органи місцевого самоврядування можуть об'єднувати на договірних засадах на праві спільної власності об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій і створювати для цього відповідні органи і служби. Районні та обласні ради від імені територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюють управління об'єктами їхньої спільної власності, що задовольняють спільні потреби територіальних громад [9, ст. 60].

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють розвитку закладів охорони здоров'я усіх форм власності. Проте серед надавачів медичних послуг, якими є заклади охорони здоров'я всіх форм власності та фізичні особи — підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та уклали договір про медичне обслуговування населення, створюється нерівність. Ця нерівність обумовлена різною фінансовою спроможністю їхніх власників, тобто органів місцевого самоврядування, і наявна система не завжди стимулює ефективне використання ресурсів.

До прикладу, у Львівській області позиції громад у рейтингу фінансової спроможності суттєво відрізняються не лише між собою, але навіть у порівнянні з аналогічним періодом минулого року [4]. Так, у 2022 році Львівська громада посідала 1 місце, Пустомитівська — 2, Кам'янка-Бузька — 3, Великомошівська — 4, Славська — 5. За підсумками першого кварталу поточного року найбільш фінансово спроможними громадами області стали Новояворівська, Яворівська, Львівська, Солонківська, Івано-Франківська (рис. 1). На цю ситуацію суттєво вплинули зміна структури джерел доходів

Департаментом охорони здоров'я Львівської ОДА з врахуванням пропозицій запропонована модель мережі Львівського госпітального округу відповідно до типологізації стаціонарних закладів охорони здоров'я [2]. До неї входять:

- 19 загальних лікарень;
- 6 кластерних закладів охорони здоров'я;
- 6 закладів, які виконують функцію головного центру з організації і надання медичної і реабілітаційної допомоги (заклади з окремим профілем);

- 5 надкластерних закладів охорони здоров'я;
- 5 закладів, прирівняні до надкластерних, які є регіональними і де надають медичні послуги пацієнтам зі всього західного регіону (Львівський онкологічний регіональний лікувально-діагностичний центр, Львівський обласний кардіологічний центр, Львівська обласна психіатрична лікарня, Центр легеневого здоров'я та Львівський обласний перинатальний центр).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведений аналіз повноважень органів місцевого самоврядування, що закріплені в низці Законів та підзаконних нормативно-правових актів дає підстави стверджувати, що ці повноваження є часто розмиті без чіткого механізму їх реалізації. Це створює додаткові загрози у контексті ефективності впровадження медичної реформи для покращення здоров'я населення територіальних громад.

Заплановані структурні зміни в організації медичних закладів залишають ще багато запитань для органів місцевого самоврядування, які є власниками цих закладів:

— по-перше, у новій системі ще не визначено що буде з тими закладами, які не потрапили у запропоновану та затверджену спроможну мережу медичних закладів. Якщо ці заклади будуть відповідати встановленим вимогам, то Національна служба здоров'я України не може відмовити їм у контрактуванні. З іншого боку, перелік доступних пакетів може бути дуже обмеженим, зважаючи на статут закладу охорони здоров'я, що ставить їх існування під загрозу.

— по-друге, загальним закладом охорони здоров'я визначається той заклад, який надає медичну допомогу населенню територіальної громади або декількох громад у госпітальному кластері. У госпітальному кластері може бути визначено більше ніж один кластерний заклад охорони здоров'я з розрахунку не менше ніж 120 тис. осіб, що обслуговуються кожним кластерним закладом охорони здоров'я. Це може створювати додаткові проблеми у комунікації між територіальними громадами, які є власниками цих закладів. Збільшення потужності лікарень передбачає їх укрупнення та знаходження в тій чи іншій громаді, а також фінансові вливання та інвестиції, концентрацію фахівців. Втручання держави можуть посилювати конфлікти.

— по-третє, відповідно до Постанови КМУ № 174 загальна лікарня має обслуговувати понад 40 тис. населення, а кластерна — 120—150 тисяч. Проте в умовах активної міграції населення важко спрогнозувати демографічні тенденції через декілька років, що становить певні ризики для органів місцевого самоврядування.

Враховуючи вищесказане, ми вважаємо, що для досягнення поставлених цілей реформування медичної галузі необхідно виважено підійти до прийняття рішень на регіональному рівні. У реалізації своїх повноважень органи місцевого самоврядування повинні опиратися на доказовій базі та обґрунтованих рекомендаціях, що мінімізує ризики та сприяє ефективному управлінню.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Госпітальний округ Львівщини: Львівська ОВА подала до МОЗ пропозиції щодо формування спроможної мережі медзакладів. URL: <https://loda.gov.ua/news/63567>
3. Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 р. № 174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D0%BF#Text>
4. Найбільш фінансово спроможні громади Львівщини: підсумки першого кварталу 2023 року. URL: <https://loda.gov.ua/news/63069>
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#top>
6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
7. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
8. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості: Закон України від 14 листопада 2017 року № 2206-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2206-19#Text>
11. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 6 вересня 2022 року № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
13. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#Text>
14. Худоба О. Формування глобальної стратегії збереження здоров'я: інституційний вимір. Демократичне врядування. Науковий вісник ЛРІДУ. 2018. Вип. 22. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk22/fail/11.pdf
2. Lviv Regional Military Administration (2023), "Hospital district of Lviv region: Lviv OVA has submitted proposals to the Ministry of Health regarding the formation of a capable network of medical institutions", available at: <https://loda.gov.ua/news/63567> (Accessed 28 June 2023).
3. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "Some issues of the organization of a capable network of health care institutions", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D0%BF#Text> (Accessed 28 June 2023).
4. Lviv Regional Military Administration (2023), "The most financially capable communities of Lviv Oblast: results of the first quarter of 2023", available at: <https://loda.gov.ua/news/63069> (Accessed 28 June 2023).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (1992), Law of Ukraine "Fundamentals of Ukrainian legislation on health care", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#top> (Accessed 28 June 2023).
6. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine "On state financial guarantees of medical care for the population", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text> (Accessed 28 June 2023).
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On voluntary unification of territorial communities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (Accessed 28 June 2023).
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On the principles of state regional policy", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (Accessed 28 June 2023).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 28 June 2023).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine "On increasing the availability and quality of medical care in rural areas", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2206-19#Text> (Accessed 28 June 2023).
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine "On the public health system", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (Accessed 28 June 2023).
12. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Decree "On the approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (Accessed 28 June 2023).
13. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Order "On the approval of the Public Health System Development Concept", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#Text> (Accessed 28 June 2023).
14. Khudoba, O. (2018), "Formation of a global health preservation strategy: institutional dimension", Democratic governance. Scientific Bulletin of LRIPA, vol. 22, available at: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk22/fail/11.pdf (Accessed 28 June 2023).

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Budget Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (Accessed 28 June 2023).

Стаття надійшла до редакції 11.07.2023 р.